

UPPSALA
UNIVERSITET

Beredskap för kulturarvssektorn vid höjd beredskap och krig

Mattias Legnér, Uppsala Universitet
Anna McWilliams, FOI

Kulturarvsforskning 2025-03-20

Projektet

- Samarbete mellan kulturvård, Uppsala universitet, och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2023-25.
- Syftet: “skapa en djupare förståelse för förutsättningarna för att skydda kulturarv i händelse av krig, och föreslå förbättringar i beredskapsplaneringen.”

Med historien som vapen

☰ **CNN World** Africa Americas Asia Australia China Europe India Middle East More ▾

Russia removes bones of 18th-century commander revered by Putin from occupied Ukrainian city

By Anna Chernova and Rob Picheta, CNN

🕒 3 minute read · Updated 12:33 PM EDT, Fri October 28, 2022

wsletters

THE ART NEWSPAPER

ek Russia-Ukraine war Art market Museums & heritage Exhibitions Books Podcasts Column

Vladimir Putin's martial law decree has given Russian forces 'legal' cover to loot art in Ukraine

In a move similar to the Nazis' self-legalised art thefts, ancient gold treasure, paintings and Prince Potemkin's mummified remains all risk being "preserved" by "evacuation"

Beredskap: andra världskriget

Undanförsel och skydd på plats

Källor: Finlands
Nationalmuseum,
Västmanlands läns
museum

FOI

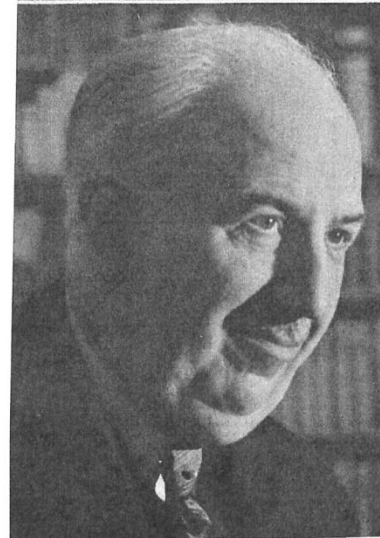

UPPSALA
UNIVERSITET

Beredskap: andra världskriget

M. Legnér, *Värden att värna. Kulturminnesvård som statsintresse i Norden vid tiden för andra världskriget* (Makadam, 2022)

“Kulturell beredskap”

SIGURD CURMAN, riksantikvarie och chef för Statens historiska museum, vår främste försvärdare (ovan). — Vid rubriken ägis från Stala på Orust — en 4.500 år gammal grav. — Nederst t. h. på sidan runsten från 1000-talet vid Hässelby i Spånga.

förfäder togo landet i besittning, så snart detta för mera än 10.000 år sedan börjat befrias från den senaste inlandsisens fjättrar. De följde sedan småningom efter norrut så att säga med ryggen mot den vikande iskanten. Vidsträckt delar av mellersta och norra Sveriges bästa odlingsmarker ha t. o. m. först inför denna befolknings ögon höjt sig över de kringliggande vattnens yta. Och sedan har det, av allt att döma, varit denna befolkning förunnat att, i jämförelsevis ringa grad uppblandad med främmande folkelement, förbli i okvald besittning av den jord, som i jungfruligt tillstånd av densamma tagits i besittning.

Ligger det inte en stor och grundläggande styrka i detta medvetande, att vi äro detta lands enda rätta ägare, vilka icke tagit det från något annat folk, utan ha suttit här alltsedan landet över huvud taget blev beboeligt för människor, och sedan i årtusenden med svett och möda odlat det och brutit bygd, försvarat det och gjort det till vad det blivit för oss. Detta medvetande är en grund, lika fast som det svenska urberget, att bygga ett frimodigt nationalmedvetande på. Allt som under årtusenden skapats i detta land och som i en eller annan form bestämt intill våra dagar, det är utan något som helst tvivel vårt eget rättmätiga arv, som vi oförkränkt och i möjligaste mån förkovrat ha att lämna åt våra efterkommande.

portarna öppna för inflytelser från skilda väderstreck har under årtusendernas lopp med arbete och möda den svenska kulturens byggnad småningom murats upp, den rikt artikulerade byggnad, som representerar vårt kulturarv i ordets vidaste bemärkelse. Ty till vårt kulturarv hör hela vårt samhälles livsformer på de mest skilda områden, vår lag och vår rätt, vår tro och vår kunskap, ja, allt det som gör livet värt att leva i ett fritt land. Vårt kulturarv, fattat i denna vida bemärkelse, är ett alltför omfattande begrepp för att kunna behandlas inom en tidskriftsuppsats snäva gränser. Här skall därför tagas hänsyn blott till den del av vårt kulturarv, som ligger författaren närmast, nämligen vår rika skatt av bevarade kulturminnesmärken, dessa kvardröjande vittnesbörd om svunna generationers arbete och konstfärdighet, livsföring och livsvilja, kulturförbindelser och anpassningsförmåga. Det kan om dem alla sägas, att de alltifrån förhistoriens äldsta tider intill våra dagar vitna om, att vårt folk alltid varit tillgängligt för de inflytelser, som på olika vägar nått vårt land från ledande kulturcentra i de olika tidsåldrarna, men också att man här

UPPSALA
UNIVERSITET

Motståndskraft

Ministry - MCSC Activities - Media block -

News

Culture as the foundation of national resilience: strategy for preservation and development

Events Information policy and security 04.12.2024 20:20

Källa: Ukrainas regering, mcsc.gov.ua

Recommendations

from the European Commission-led expert group on

the safeguarding of cultural heritage in Ukraine

Culture

Hotbilder

Mener Norge må «ligge lavt» og ikke la seg provosere av russiske minnemarkeringer

Russland-forskere med motstridende råd til utenriksminister Espen Barth Eide om hvordan best å svare på russiske forsøk på påvirkning i Norge.

[Eskild Johansen](#)
Journalist

[Dan Henrik Klausen](#)
Journalist

Vi rapporterer fra Tromsø

Publisert 13. mai 2024 kl. 20:23
Oppdatert 10. juni 2024 kl. 11:18

Det russiske konsulatet markerte frigjøringsdagen forrige uke – med russiske og sovjetiske flagg ved «Lille Aljosha»- monumentet i Kirkenes. Det skapte reaksjoner.

FOTO: GUNNAR SÆTRA / NRK

Källa: NRK

Källa: chytomo.com

Kulturarv och totalförsvaret

Några exempel på uttalanden:

- Förvarsberedningen: “Kraftsamling” (Ds 2023:34)
- MSB: “Erfarenheter från Ukraina” (Fö2023/01325)
- MSB: Kulturarv har en “avgörande betydelse” för försvarsviljan (Fö2023/0100)

Preliminära resultat

- Behovet av nationell samordning och resurssättning
- Undanförel – komplex och resurskrävande, men inte viktigast?
- Metoder för att skydda kulturarv utan att det forslas undan
- Glapp mellan kulturarvets roll i totalförsvaret och hur sektorn arbetar med beredskap
- Mer kunskap behövs i sektorn om hur kulturella identiteter används för att påverka samhället

UPPSALA
UNIVERSITET

INTERNATIONAL JOURNAL OF HERITAGE STUDIES
2024, VOL. 30, NO. 12, 1379–1392
<https://doi.org/10.1080/13527258.2024.2393610>

 Routledge
Taylor & Francis Group

 OPEN ACCESS Check for updates

Threat assessments and heritage in the age of hybrid warfare

Anna McWilliams ^a and Mattias Legnér ^b

^aDepartment of Defence Analysis, Swedish Defence Research Agency, Stockholm, Sweden; ^bDepartment of Art History, Conservation Unit, Uppsala University - Campus Gotland, Visby, Sweden

ABSTRACT

In Sweden, civil and military defence is scaling up in response to a perceived increased threat caused by a deteriorated security and geo-political situation in Europe over the last decade. This defence includes the planning for how to protect heritage in case of conflict on Swedish territory. Part of this planning is based on assessments of the types of threat that heritage in Sweden could face. By combining methods from intelligence studies with heritage studies, we demonstrate that although some threats remain, other threats have changed over time. In particular, threats associated with hybrid warfare do not belong to the risk analysis traditionally carried out within the sector. The findings presented here are based on Swedish sources and suggest that the heritage sector needs to rethink how to respond to threats against heritage in war and non-violent conflict. Historically, the heritage sector has planned for protection against wartime destruction and against crime in peacetime but in recent years, hybrid threats, including cyber attacks, influence, and subversion, have become more pronounced, demanding other responses and increased awareness of media and opinions. This also raises questions as to how we value heritage – what is considered important and to whom?

ARTICLE HISTORY

Received 17 April 2024
Accepted 28 July 2024

KEYWORDS

Heritage; threat assessment;
hybrid threats; Total
Defence; intelligence studies

International Journal of Cultural Property (2024), 1–21
doi:10.1017/S0940739124000043

CAMBRIDGE
UNIVERSITY PRESS

ARTICLE

Protecting the cultural property of religious communities during war: The Church of Sweden and total defense planning

Mattias Legnér

FOI

MATTIAS LEGNÉR

Finlands sak(er)

– undanförsel av museisamlingar inom Finland och till Sverige under andra världskriget

Under senare år har förstörelsen av kulturarv i väpnade konflikter väckt världssamfundets intresse för att bättre förstå vilka möjligheter det finns att skydda kulturarv från skador i krig. Krig i Ukraina, Syrien, Irak och andra delar av världen har visat att förstörelsen kan bli omfattande om inte tillräckliga skyddsåtgärder vidtas i tid. Dessa konflikter har bidragit med bränsle till en internationell diskussion om huruvida *safe havens* (säkra depåer) för kulturföremål från krigszoner kan inrättas i länder som är i fred. Syftet med sådana depåer är att under en begränsad period, fram till dess att mer fredliga förhållanden har infunnit sig, säkra ett kulturarv. Det pågående kriget i Ukraina har aktualiserat behovet av att skydda kulturarv från avsiktlig vandalisering, plundring och vanvård. Kriget har också fått direkta återverkningar på de nordiska länderna genom att myndigheter har sett sig föranledda att sätta i gång processer för att skydda kulturarv i den händelse att kriget i Ukraina skulle sprida sig.¹

Denna uppsats är skriven för att bidra med ett historiskt perspektiv på undanförsel av kulturföremål genom att forsla dem från ett krigshärjat land till ett som är i fred.² Under andra världskriget förlorade Finland kulturföremål genom att de i de mest utsatta delarna av landet

1. Mattias Legnér, 'The protection of movable cultural property in wartime. Pre-conflict planning in Sweden', *International Journal of Cultural Property* 29 (2022:3), s. 266.
2. Artikeln har skrivits inom forskningsprojektet Beredskap för kulturarvssektorn vid höjd beredskap och krig, finansierat av Riksantikvarieämbetet 2023–2025.

 VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus